

İdeoloji, Söylem ve Medya: 14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği Seçim Süreci ile İlgili Gazete Haberlerinin Söylem Analizi

Begüm AYDIN*

ÖZ

Medya, toplumun bilgi edinmesi kapsamında önemli bir görev üstlenerek kitle iletişim araçları aracılığıyla bireylerin bilgilendirilmesini sağlar. Bu kapsamda haber üretimini sağlayan kuruluşların ideolojik zemini ve haber üretimi bağlamında tercih edilen söylem önem arz etmektedir. Araştırmanın konusu 14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği seçim süreci ile ilgili basındaki haberlerin ideolojik zeminleridir. Amaç; seçim sürecinde medyadaki haberlerin ideolojik zeminini belirleyebilmektir. Yöntem; nitel araştırma yöntemlerinden biri olan söylem analizi kapsamında Teun A. Van Dijk'in eleştirel söylem analizidir. Türkiye'deki basını temsilen amaçlı örneklem yöntemi aracılığıyla seçilen Sözcü Gazetesi ve Yeni Akit Gazetesi araştırmanın örnek gazetelerini oluşturmaktadır. Gazeteler belirlenirken dikkate alınan nokta Sözcü Gazetesinin muhalefete yakın basın, Yeni Akit Gazetesinin ise mevcut iktidara yakın basın olmasıdır. Araştırma 11-20 Mart tarihleri aralığındaki haberlerle sınırlandırılmıştır. Sınırlandırmanın 11 Mart tarihinden itibaren başlaması seçim tarihinin açıklanmasının ertesi günü olması sebebiyledir. Çalışmada 10 günlük bir süreci kapsayan sınırlandırma çerçevesinde, Sözcü gazetesi ve Yeni Akit gazetesinde yayımlanan seçim haberleri incelenmiş, çalışma sonucunda gazetelerin kendi ideolojik zeminlerine göre haber üretimi gerçekleştirdiği, kendi ideolojilerine yakın olan kesime destekleyici olurken; kendi ideolojilerine yakın olmayan kesime eleştirel ve itham edici bir tavır takındıkları ve bu doğrultuda medyanın tarafsız ve objektif olma gibi etiksel anlayışlardan uzaklaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Söylem, İdeoloji, Medya, Siyaset, Haber.

Ideology, Discourse and Media: Discourse Analysis of Newspaper News about the 14 May 2023 Presidency and Parliamentary Election Process

ABSTRACT

This study discussed the ideological background of the news in the press about the 14 May 2023 Presidency and Parliamentary election process. The aim is to determine the ideological basis of the news in the media during the election process. The method is Teun A. Van Dijk's critical discourse analysis within the scope of discourse analysis, which is one of the qualitative research methods. The universe is all national newspapers in Türkiye and the sample is Sözcü Newspaper and Yeni Akit Newspaper, which were selected using purposeful sampling method. The point taken into consideration while determining the newspapers is that Sözcü Newspaper represents the left ideology in opposition to the current government, and Yeni Akit Newspaper represents the right ideology, close to the current government. The research is limited to the news between 11-20 March. According to the results of the study, the newspapers produced news according to their own ideological grounds and supported the parts close to their own ideology; they adopted a critical and accusatory attitude towards those who aren't close to their own ideology. It has been determined that the media is far from ethical understandings such as impartiality and objectivity within the scope of the study.

Keywords: Discourse, Ideology, Media, Politics, News.

1. Giriş

İdeoloji, birey ve grupların davranış ve yargılarına yön veren, ortak varsayımlardan ziyade toplum içerisinde ortak alanlar yaratan düşünce temelleri olarak tanımlanabilir. Bu doğrultuda ideolojilerin

* **Corresponding Author/Sorumlu Yazar**, Doktora Öğrencisi/Ph.D. Stud., Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yeni Medya ve İletişim Ana Bilim Dalı Medya ve İletişim Çalışmaları Bilim Dalı/Karabük University Graduate Education Institute, Department of New Media and Communication, Department of Media and Communication Studies, begum-an@live.com

Makale Gönderim ve Kabul Tarihleri/Article Submission and Acceptance Dates: 03.08.2023-28.11.2023

Citation/Atf: Aydın, B. (2023). İdeoloji, söylem ve medya: 14 mayıs 2023 cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçim süreci ile ilgili gazete haberlerinin söylem analizi *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 52, 33-50. <https://doi.org/10.52642/susbed.1337402>

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

toplumsal bir boyutunun söz konusu olduğu söylenir. Bu toplumsal boyut, toplum içerisindeki bireylerin ve grupların sahip oldukları ideolojiler bağlamında toplumda ne tür grupların yer aldığını ve gruplar içerisindeki ilişki dinamiklerini açıklar. Bu doğrultuda ideolojilerin bir söylem boyutunun olduğundan da bahsetmek gerekir. İdeolojilerin söylem boyutu, ideolojilerin bireylerin günlük konuşmalarını ne yönde ve nasıl şekillendirdiğini, bireylerin toplumda yaratılan ideolojik söylemi nasıl algıladıklarını ve hangi tutumu takındıklarını gösterir.

İdeolojilerin hem bilişsel hem toplumsal olduğu düşünüldüğünde, ideolojilerin sadece söylem ve biliş aracılığıyla üretilmediği de ortaya çıkar. Dolayısıyla ideolojiler yalnızca söylem ve biliş üzerinden meydana gelmez, toplumsal olarak da öğrenilir ve nesilden nesle aktarılabilir. Toplumsal olarak ortaya çıkan ideoloji toplum içerisinde öğrenilir, aktarılır ve yaşamın doğal akışının olağan bir parçası haline gelir. Bu doğrultuda ideolojik bir temsil niteliği taşıyan medya ise toplum içerisinde bireylere enformasyon sağlamakla görevlidir. Toplumla yönelik enformasyon akışını sağlayabilmek amacıyla kitle iletişim aygıtlarını kullanan medya toplumu eğitmek ve belirli bir yöne doğru yönlendirmek kaygısıyla hareket eder. Dolayısıyla medya kurum ve kuruluşlarının sahip oldukları ideolojik yapı, bu yapı doğrultusuna göre gerçekleştirilen bir haber üretimini gerekli kılar. Bu kapsamda medyanın bireylerin ve toplumun değer yargılarını, düşüncelerini ve hatta sahip oldukları bilgileri dahi şekillendiren, değiştirip dönüştürebilen önemli bir unsur olduğu söylenebilir.

Bu çalışmanın konusunu 14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği seçim süreciyle ilgili basında yer alan haberler oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı araştırma kapsamında amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen örnek gazeteler (Sözcü ve Yeni Akit) bağlamında seçim sürecindeki haberlerin eleştirel söylem analizi yoluyla analiz edilerek ilgili gazetelerin ideolojik zeminleri de göz önüne alınarak haber üretimi kapsamında gazetecilik ilkelerine göre hareket edip etmediklerini belirlemektir.

2. Kuramsal Çerçeve

2.1. İdeoloji ve Söylem

İdeoloji, düşünceler ve anlamlandırmalar bağlamında pek çok bilim dalı çerçevesinde çok çeşitli ve farklı açıklamaları içinde barındırır. Başlangıçta “doğru düşünme bilimi” olarak tanımlanan “ideoloji” kavramının kaynağı, Fransız filozof Condillac ve “fikirlerin uyum ürünü olduğu” şeklindeki temel düşüncesine kadar dayanmaktadır ve bu kapsamda “dünyayı algılamayı mümkün hale getiren olgu ruhtur” anlayışına karşı çıkan Condillac “insanların dünyayı içten gelen etkilerle değil dıştan gelen etkilerle algıladığını” savunmuş ve Fransız Devriminin son aşamasında ortaya çıkan ideologlar da aynı düşünceden yola çıkarak ideoloji üzerine çalışmaya başlamışlardır (Mardin, 2015). İdeoloji kelimesinin, İngilizce’ye 1976 yılında dahil oluşunun, aynı tarihte Destutt de Tracy tarafından Fransızca sözcük “idéologie” kelimesinin İngilizce’ye “ideology” şeklinde çevrilmesinin önerilmesiyle gerçekleştiği ve Destutt de Tracy’nin ideoloji kelimesini “zihin felsefesi” (Williams, 2018) ve “herkese doğru düşünme fırsatları sağlamak için kullanılacak bir fikir bilimi” (Mardin, 2015) olarak tanımladığı; dolayısıyla da bir düşünce bilimi olarak görülen bu kavramın 19. yüzyılın sonlarına değin bu anlamlarda kullanılmaya devam ettiği bilinmektedir.

İdeoloji kavramının “bilimsel düşünce” ve “doğru düşünme” şeklinde tanımlanması, ilgili kavramın evrensel bir özellik kazanmasına sebep olurken; Hegel bu evrensel doğru olarak nitelendirilen olgunun içerisindeki tarihsel gerçekliğin dışlandığını, tarihsel bilginin ve toplumsal ruhun geri plana atıldığını ifade eder (Beiser, 2019). Bu doğrultuda Hegelci bakış açısıyla ideoloji; toplumsal ruhun kendini ifade ediş şekli olarak tarihsel bir dönemin ruhunu, kendi dünyasını ve normlarını yansıtmaya durumu olarak düşünülebilir (Hegel, 2022). Hegel’in ideoloji kavramına tarih felsefesi kapsamında yaklaştığı görülürken; Marx ideoloji kavramını sınıf mücadelesi kapsamında değerlendirir. Marx’ın ideoloji anlayışına göre toplum alt ve üst yapı olmak üzere katmanlara ayrılırken; alt yapıyı ekonomik evren, üst yapıyı ise kültürel evren oluşturmakta ve bu kapsamda ideoloji de egemen sınıfın çıkarlarını meşru kılmakla görevli bir düşünce sistemi olarak görülmektedir (Rehmann, 2015). Egemen sınıfın ideolojisi toplumun genel benimsediği ideoloji olmakta ve böylece iktidar daima egemenliğini sürdürmekte; bu durum da toplum içinde bir devrimin tetikleyicisi de olabilmektedir. Dolayısıyla Marx’ın ideoloji anlayışına göre ideoloji yalnızca bir düşünceler sistemi değil; aynı zamanda toplumsal yaşamın bir aynasıdır. Durkheim ise ideolojinin bireyin çevresindeki ilişkilerde gerçek olmayan ve yanıltıcı bilgiler içeren bir düşünce türü olduğunu ifade ederken; nesnel gerçeklikten hareket eden düşünce türünün ise bilimsel düşünce olduğunu belirtir ve bu kapsamda

ideoloji ile bilimsel düşünce arasındaki ayrımın doğru bir şekilde yapılması durumunda bireyler gerçek ile hayal arasındaki farklılıkları algılayabileceklerdir (Kaymak, 2018).

İdeoloji kavramına farklı bir bakış sunan Gramsci, ideoloji kavramını kendisinden önce ideolojiyle ilgilenen isimlerden daha farklı şekillerde yorumlamış ve ideolojiyi sistemin devamlılığını sağlayan, dönemler arası bağlantıyı kuran bir doku olarak tanımlamıştır (Kazancı, 2012). Ona göre ideolojinin iki ayrı kullanımı söz konusudur; bunlardan biri her bireyin toplum içerisinde ideoloji tarafından belirlenen bir sınırla belli bir sınıf içerisinde konumlanması ve aynı zamanda bireyin içerisinde bulunduğu o sınıfın bir parçası haline gelmesi, diğeri de ideolojinin gerçeğe yönelik bir tepkiden ibaret olması durumudur (Lukacs, 1978). Althusser'e göre ise ideoloji aslında üzerine düşünülmeyen şeydir. İdeoloji, ideolojinin kendisi aracılığıyla bireyin kendini ve diğer bireyleri tanıyıp konumlandığı iki yönlü bir araçtır (Althusser, 2014). Toplum içerisinde erkek bir bebek için mavi renk kıyafetler alınırken kız bebek için pembe renk kıyafetler alınır ve günlük yaşamın olağan akışında kimse neden bu eylemlerin bu şekilde yapıldığını sormaz; dolayısıyla ideoloji günlük yaşam içinde kendini doğallaştırarak kalıp yargılar halinde birey hayatının içine dahil olur ve bu durum ideoloji üzerine düşünülmeden dahi ideolojinin bireyin davranış ve eylemlerini belirlediğini gösterir. Bireylerin bilinçli bir şekilde yaptıklarını sandıkları pek çok eylem aslında yapay bir şekilde meydana gelse de bireyler bu yapaylık halini doğal kabul eder. Nitekim ideolojinin, özneye ve daha sonra toplum içi insan ilişkilerine şekil verdikten sonraki en ciddi meselesi kendini yapaylıktan uzaklaştırarak doğal bir görünüme bürünmesi ve sonrasında görünürliğini yok etmesidir (Althusser, 2014). İdeoloji kuramının Louis Althusser tarafından Saussure ve Freud'un düşüncelerinden yola çıkılarak geliştirildiğini ifade eden John Fiske (2019) Althusser'in geç dönem Marksist düşünürlerden olduğunu belirtir ve buna ek olarak Marx'ın ideoloji anlayışının oldukça açık ve anlaşılır olduğunu dile getirirken, bu ideolojik anlayışın iktidar sınıfına ait düşüncelerin toplum bağlamında olağan görünmesini sağlayan bir unsur olduğunu açıklar. Fairclough (2015a) ise Graham'la yaptıkları "Marx as a Critical Discourse Analyst: The genesis of a critical method and its relevance to the critique of global capital" isimli çalışmalarında ideoloji kavramının bazen yanlış bilinç, bazen iktidar sınıfının görüşleri, inanç sistemleri ve benzerleri gibi tanımlamalarının olduğunu, ortaya çıktığı zamanlarda da bir "düşünceler bilimi" olarak görüldüğünü ifade eder. Toplumsal düşünce bağlamında en tartışmalı ve problemleri kavramlardan biri olan ideoloji kavramının en ayrıntılı haliyle Marksist düşünce çerçevesinde ele alındığını belirten Mutlu (1998) Marksist ideolojinin temel kapsamda toplumdaki yönetici/egemen düşüncelerin toplumun iktidarını elinde bulduran, gücü elinde tutan sınıf tarafından üretildiğini açıkladığını, "egemen ideoloji" ve "yanlış bilinç" gibi kavramların da bu doğrultuda geliştirildiğini ifade ederken; Marksist ideolojiye farklı bir bakış açısı sunan Fransız düşünür Althusser ise ideolojinin "gerçekten yaşanan bir deneyim" olduğunu açıklar ve ona göre ideolojinin doğruluk ve yanlışlık gibi ölçütleri olamaz; aksine ideoloji gerçekten temsil eder ve temsil ettiği şey ise kişinin toplumla olan ilişkisi bağlamındaki yaşam biçimidir. Dolayısıyla ideoloji, bireyleri toplum içinde bir özne olarak görerek bu öznelere toplumdaki egemen güç ilişkilerine bağlayan ilişkileri meydana getiren anlamlandırma eylemlerini düzene sokmanın bir yoludur. Bu doğrultuda ilişkiler egemen güçle bir olmak ya da ona karşı olmak gibi tüm siyasi tavırları içinde barındırır (Eagleton, 1996).

İdeoloji kavramını muğlak ve tartışmalı olarak nitelendiren, bu kavramın kitle iletişim araçlarında (KİA), siyasette ve toplumda yoğun şekilde uzun zamandır kullanıldığını belirten Van Dijk'e göre (2012) inançlar sistemi bağlamında ideoloji bir gruptaki bireylerin köklü inançları olarak ifade edilebilirken; aynı zamanda söz konusu ideoloji kavramının pek çok tanımı ile yaklaşımı söz konusudur ve ilgili kavram toplumsal fikirlerin temeli olarak da tanımlanabilir. Terry Eagleton (1996) ideoloji kavramıyla ilgili söz konusu kavramın bütüncül olarak tek bir tanımının yapılamadığı, yapılmaya çalışılırsa da pek yararlı olunamayacağı kanaatinde ve buna ek olarak ideoloji kelimesinin farklı zamanlarda, farklı tarihsel bilinçlerde ve farklı örüntülerde örülmüş bir metin olduğunu, bu kavramın kullanılışı bağlamında uzun yıllar tartışmaların devam ettiğini, bu tartışmaların iki temel geleneği ortaya çıkardığını ve sonuç olarak bu geleneklerden birinin genel itibarıyla doğru ve yanlış bilme düşüncesi üzerinden ideolojiyle uğraştığını; diğersinin ise çoğunlukla düşüncelerin gerçek oluşundan veya olmayışından ziyade toplum bağlamındaki işleyişiyle meşgul olduğunu ifade eder.

İdeoloji kavramını şekillendiren üç ayrı yaklaşım bağlamında ideolojinin tanımlarını yapmak gerekirse ilk yaklaşım çerçevesinde ideoloji toplum içindeki gerçekliğin bireylerin zihninde bir yanlısına yoluyla

oluşan bilgisi, kısaca “yanlış bilinç” iken; ikinci yaklaşım çerçevesinde toplumsal yapının bir arada durmasını sağlayan “egemen ideoloji”dir ve son olarak da üçüncü yaklaşım kapsamında ideoloji dil aracılığıyla gerçekleşen “söylemsel pratikler”dir (Üşür, 1997). İdeoloji birey davranışlarını belirleyerek günlük hayat içerisinde olağan bir akışta görünürlüğü kaybederken ideolojik hegemonyaya bunun nedeni sorulabilir; bu bağlamda cevap “doğrusu bu” şeklinde olacaktır. Nitekim bu cevap bir mantığa ya da kanıtla dayanmamaktadır fakat ideolojik yargılar toplum hayatında öylesine güçlüdür ki tersi davranışları yasaklar. Dolayısıyla söylem hem kabul hem de ret alanını belirleyen belirleyici bir unsur olur.

Söylemin üç unsurun birleşiminden meydana geldiği söylenir. Bu unsurlar; toplumsal pratik, söylemsel pratik ve metindir; söylem çözümlemesi de bu üç unsur arasındaki ilişkinin çözümlenmesi yoluyla yapılabilir (Fairclough, 1995). Söylem, günlük yaşam ve iletişim süreçleri bağlamında kendisini şekillendiren ideolojiyle ister istemez bir bağ kurar. Dolayısıyla söylemlerin çoğu ideolojik temelli görüşleri ifade ederken; ideolojik düşüncelerin temeli de aile ve arkadaşlardan toplumun diğer üyelerine kadar her birinden bir şeyler dinlenip, öğrenerek ve okuyarak oluşmaktadır (Dijk, 2012). Bireyin davranış, tutum, anlayış, idrak ve iletişim biçimlerine şekil veren bir örüntü olarak söylem hem Marksist kuram hem de post-yapısalcı eleştirel kuram bağlamında önemli bir kavramdır. Söylem, bir metin veya davranıştaki anlam olmaktan ziyade o metin veya davranışın o şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan bilinçli veya bilinçsiz tutumlardır. Söylem, gündelik hayatın akışında bireylerin olağan eylemleri ve iletişim süreçlerinde, kendilerine şekil ve yön veren ideoloji ile bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde bir ilişki kurarak meydana getirdikleri alışkanlıklardır. Dolayısıyla ideoloji bağlamında söylemin ilişkisel bir yapısından bahsedilebilir. Tüm bunlara ek olarak söylem yalnızca ilgili ve ilişkili olduğu kategorileri değil ilgili olmadığı kategorileri de belirler aslında. Daha doğru ifadeyle söylem, içerdikleriyle olduğu kadar dışladıklarıyla da ilgilidir. Dolayısıyla yalnızca söyleme dahil olanlar değil, dahil olmayanlarla ilgili bir tavır, tutum ve algı da oluşur. Bu nedenle söylem için bir mücadele alanı olduğu söylenir. Fakat Marksist kuram ve post-yapısalcı eleştirel kuram özneyi meydana getiren söylemin fonksiyonu, kökleri ve ideolojinin sınırları bağlamında farklılıklar gösterir.

Toplum içinde insan ilişkilerinin düzene sokulması ve bunun bütünsellik içinde olması gerekir. Bu bağlamda kültür aslında bir tercih olmaktan ziyade dayatılan bir zorunluluk olarak ortaya çıkar. Kültür, biyolojik yatkınlıklarımızı belli coğrafi şartlar içinde düzenler (Myers, 2017). Bu bir simgeselleştirme sürecini meydana getirir (Douglas, 2017). Kültür, evreni belirli şekillerde kategorize ederek bir düzene sokar ve bu kapsamda yasaklar, kurallar ve değerler aracılığıyla fonksiyonel bir toplum meydana gelir. Bu doğrultuda post-modern kuram tüm kültür evrenini kendini doğal hale getiren ideolojik bir proses olarak değerlendirir; Marksist kuram ise ideolojiyi kültür olgusunun ardında devam eden ve güç ilişkileri ile şekil alan bir yanlış bilinç olarak görür. Dolayısıyla öznenin kendisini ideolojik bir alana dayandıran söylem, Foucault bağlamında üretici ve ilişkiyi imkânlı kılar (Altunok, 2007) Marksist kuram kapsamında güç ve iktidar tarafından oluşturulan ve mücadele edilmesinin elzem olduğu bir kavram olarak algılanır. Kültür veya ideoloji, evreni veya toplumu belli bir simgeselleştirmeye götürse de ilgili simgesel yorumun nasıl olacağı, ne şekilde ve hangi yöne gideceği o kültür kapsamında yaşayan iktidar mihrakları ve onların söylem aracılığıyla gerçekleştirdikleri hegemonya savaşımı tarafından biçimlendirilir. Bu doğrultuda bir kültür kapsamında güç eşitsizlikleri varsa, bunlar kendi kümelerini oluşturarak egemen veya muhalif ideolojik gruplanmaları meydana getirir. Egemen söylemler karşıda ya bir uyum ya da uyumsuzluk ve akabinde direnişi ortaya çıkarır. Buradan hareketle hangi kavram ve değerlerin kültürel alana konumlandırılacağı ve güçlü bir hegemonya meydana getireceği bu iktidar tarafından belirlenir; dolayısıyla kültürel alanın da ideolojik bir yorumlanmaya gereksinim duyduğu söylenebilir. Toplum içerisinde güç ve iktidar ilişkileri değişebilir, buna bağlı olarak kültürel söylem bazı olgu ve kavramları kendine dahil ederken bazılarını da dışlamayı seçer. Dolayısıyla söylem toplum içindeki zıtlıklar bağlamında sürekli yeniden şekillenir.

Bu kapsamda iktidar iki farklı yorum olarak ya meydana getirdiği söylem aracılığıyla özneyi ve etkileşimi mümkün hale getiren yararlı ve özgün bir güç şeklinde; ya da toplumsal ilişkilerin, bağların egemen güçler tarafından şekillendirildiği yanlış bilinç meydana getiren bir güç şeklinde ifade edilir. Bu iki farklı yaklaşımın her ikisi de bir bakıma doğrudur aslında; birey toplum içinde hayatını idame ettirirken bir yoruma ihtiyaç duyar ve bu yorum iktidar ilişkileri kapsamında egemen olanlarca sahip olunur. Marksist kurama göre iktidar maddi pratiklere dayanır ve söylem aracılığıyla hegemonyasını kurar; böylece özneyi belirler. Foucault’un bakış açısına göre ise asıl bağlam inşadadır; özne söylem aracılığıyla yaratılarak iktidara dahil

edilir (1987). Dolayısıyla bu iki farklı yaklaşım biçimi söylemi de farklı şekiller tanımlar; Marksist kuram çerçevesinde ideoloji ve söylem, egemen olan güç tarafından egemenliğini devam ettirmek bağlamında egemen olanın hegemonyasını sürdürmekle görevli olumsuz bir kavramken (Fairclough, 2015a); post-modern çerçevede ise söylem dünyanın anlamlandırılması noktasında bir lider olarak iktidarı şekillendiren bir unsurdur.

2.2. İdeoloji, Söylem ve Medya İlişkisi

İdeoloji ve söylem, sosyal bilimlerin her alanında detaylı bir çözümleme gerektirir. Tarih boyunca ideoloji kavramını tanımlama çabalarında farklılıklar olmasına karşın ilgili kavramın algılanış temelinde yatan nokta düşünce temellidir. Söylem ise içerisinde algılama, anlamlandırma ve gruplandırma barındırır. Dolayısıyla söylem bir anlam meydana getirir ve bunu yaparken de dilsel unsurlarla ideolojiyi kullanılır. İdeoloji ve söylem, toplum içindeki güç ilişkilerine bağlı olarak sürekli bir değişim gösterir (Ryan, 2015; Fairclough, 2015b). Söylemin, toplumsal pratikler bağlamında diyalektik bir dönüşüm içerisinde olduğu söylenebilir (Fairclough, 2015a).

İdeoloji, söylem ve medya ilişkisi bağlamında medya toplumsal bağlamda ideolojik bir gücün temsiliyken; toplumun şekillenmesinde görev alan ideolojinin KİA aracılığıyla topluma aktarıldığı düşüncesi söz konusudur. Bu doğrultuda toplumsal gücü elinde bulunduran iktidar, medya aracılığıyla topluma yönelttikleri söylemler üzerinden kendi ideolojilerini topluma dayatmayı ve toplumun da bu ideolojik zemine göre hareket etmesini sağlamayı amaçlayabilirler. Medyada hangi konunun haber olacağı ve bu konunun hangi kitleye nasıl sunulacağı da ideoloji ve söylemle doğru orantılıdır. Medya, sahip olduğu ideolojinin haber olacak konuyla ilgili genel tavrını dikkate alır, o tavrın hâkim olduğu alana uyacak şekilde bir kurgulama yaparak hedef kitesine ulaştırır ve böylece hedef kitleye sunulan haber içeriğinin o ideolojideki gruba hizmet eden bir içerik kurmacasından ibaret olduğu ortaya çıkar (Yeşil & Ulaş, 2020).

Bir gazete editörü siyasi bir haberi metinleştirirken içerisinde bulunduğu ideolojik zemine göre bir metin inşa eder ve bu haber metni sözcük seçimlerinden, cümle yapılarına, haberin içeriğinde tercih edilen fotoğrafa kadar hem dilsel hem de dilsel olmayan unsurlarla birlikte bir ideolojiyi içerisinde barındırır. Dolayısıyla metnin inşası bir ideolojiyle bilinçli veya bilinçsiz şekilde bağ kurarak ortaya çıkar. İletişim araçları ve düşünce süreçlerinin daima iktidar tarafından kontrol edildiği düşünüldüğünde metnin ifade ettikleri, edemedikleri, söylemin içerdikleri ve dışladıkları daima bir ideoloji etrafında belirir. Söylem analizi metne odaklandığı kadar (Dijk, 2015) söylemin diyalektiğine, sürekliliğine ve kopuşlarına da odaklanmalıdır (Fairclough, 2015a; Foucault, 1987). Fiske'nin (2012) ifade ettiği şekilde metnin ideolojisi metnin kendisinden ziyade sokakta ve toplumsal iktidarda kendini gösterir.

Söylemin kendini gerçekleştirmesi propaganda ve telkine bağlıdır (Fairclough, 2015a). Telkin bağlamında gerçekleştirilen ikna iki şekilde gerçekleşir; ilk olarak eğer gerçek argümanlar varsa ve konunun alıcısı konuyla ilgili gerçekten bilgili ve bilinçli ise bilgi verme yoluyla ikna gerçekleştirilebilir. İkinci yol olarak eğer ortada gerçek ve doğru argümanlar yoksa ve alıcının konuyla ilgili bir bilgisi ve doğru bir bilinci de yoksa kaynak alıcının hedefini dolaylı yollarla çekmeli ve duygusal yöntemlerle iknayı gerçekleştirmelidir (Myers, 2017).

Pek çok kamusal söylemde olduğu gibi haberlerin de ideolojilerle dolu olduğunu belirten Dijk (2008) KİA'daki ve diğer kamusal söylem biçimlerindeki ideolojilerde ayrıntılı bir inceleme yapılmasının bu ideolojilerin toplumdaki yeniden üretimlerine dair bir görüş sunacağını dile getirir. Bu doğrultuda medya haberlerinin söylemsel analizlerini gerçekleştirirken topluma bilgi vermek için medya araçlarını kullanan güçlerin ideolojik zeminlerini de göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

2.3. Eleştirel Söylem Çözümlemesi

Eleştirel Söylem Çözümlemesi (ESC) dilsel öğeleri dilbilim yöntemleriyle açıklamaya çalışan bir söylem analiz çeşididir (Büyükkantarcioglu, 2012). Geleneksel dilbilimsel söylem çözümlemelerinden farklı olarak ESC dili toplumdaki iktidar ve güç ilişkileriyle bağlantılı olarak analiz eder. Dolayısıyla söz konusu çözümleme yönteminde dilsel özellikler toplumsal normları açıklama bağlamında başat görev üstlenir. Bu doğrultuda temel amaç; çözümlemesi yapılan olgu temelindeki dilsel özellikleri tarih ve toplum odaklı açıklamaya çalışmak ve toplumsal-politik bir varış noktasına ulaşmaktır (Büyükkantarcioglu, 2012).

Söylem analizi, bağlamdan kopuk düşünülemediği gibi var olan iktidar ve hegemonik ilişkilerin de söylem kapsamında nasıl vücut bulduğu ve dolayısıyla bunlar arasındaki ilişkilerin nasıl kurulduğu eleştirel şekilde incelenerek toplumun politik, sosyal, toplumsal ve ekonomik ilişkileri bağlamında bir çıkarım yapılmaya çalışılır (İnal, 1996). Fairclough, Kress, Wodak ve Dijk gibi isimlerin bulunduğu dilbilim araştırmacıları 1991 yılında gerçekleştirilen bir sempozyum kapsamında ESC'nin temellerini atmışlardır (Büyükkantarcıoğlu, 2012). İlgili isimlerin her birinin ESC bağlamında farklı yaklaşımları söz konusudur.

İlk olarak Fairclough'a göre ESC doğrudan toplumsal sorunlara dayanırken; söylem olgusu da toplumu ve kültürü meydana getirir. Dolayısıyla söylemin tarihsel bir olgu olduğunu ve ideolojik bir yöne sahip olduğunu belirtir. Buna ek olarak iktidar ve güç ilişkileri de söylemle ilgilidir (Dijk, 2015). Aynı zamanda ESC'nin bir söylem analizi çeşidi olarak söylem pratikleri ile toplumsal olaylar, kültürel yapılar, iktidar ve güç ilişkilerinin bir sistem içerisinde açıklamaya çalışan, söylemlerin ve olayların iktidar ve güç ilişkileri bağlamında nasıl şekillendirildiğini ortaya koymaya çalışan bir analiz yöntemi olduğunu belirtir (Fairclough, 1995). Kress (1990) ESC bağlamında dilin toplumsal pratikler noktasında bir temsil niteliği taşıdığını, anlamın dili kullanan bireylerin kendi aralarında ve metinlerle girdikleri etkileşimin bir sonucu olarak ortaya çıktığını ve ESC'nin diğer söylem çözümlemesi çeşitlerinin farklı şekilde dilsel çözümlemeler kapsamında gerçekleştirilmesi gerektiğini ifade eder. Wodak (2014) ESC'ni disiplinlerarası bir araştırma alanı olarak gördüğünü ve bu kapsamda büyük bir öneme sahip olduğunu dile getirirken; ESC'nin yalnızca dilsel özellikler bağlamında gerçekleştirilemeyeceğini, disiplinlerarası bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini vurgular ve bunun sebebinin de toplumsal olgu ve olayların karmaşık yapılara sahip olması durumuyla açıklar.

T. Van Dijk ise ESC ile daha çok haber yapısı ve ideolojinin haberdeki sunumunu ortaya çıkarma çabası üzerinden ilgilenir (Özer, 2012). "Van Dijk, eleştirel söylem analizinde sosyo-bilişsel yaklaşımının kurucusudur, bu yaklaşım ESC'nin sosyo-psikolojik yönüne aittir ve sosyal temsil kuramına dayanmaktadır" (Yardımcı & Doğruel, 2019). Gazete haberleri üzerine yaptığı çalışmalar kapsamında Dijk, yalnızca metin ve dil odaklı bir çözümleme değil aynı zamanda metni üreten kişinin algı ve ideolojilerini de analiz etmeye çalışır. Bu doğrultuda metinde gerçeği yansıtmak amaçlı bir haber üretimi gerçekleştirilse dahi haberi üreten kişinin algı, biliş ve ideoloji süzgecinden geçerek gerçeğin yeniden üretilmesi söz konusu olacaktır (Güngör, 2011). Dijk, haberi üreten kişinin yanı sıra haberi tüketen okuyucunun da farklı ideolojiler ve dünya görüşleri bağlamında farklı anlamlandırmalar yapacağını savunur (Ülkü, 2004). Haberin eleştirel söylemini yaparken Dijk haber metni kapsamında makro ve mikro olmak üzere iki ayrı yapı belirler ve bu yapılar doğrultusunda analizi gerçekleştirir. Buna göre haberlerde makro yapı; haberin başlıklarını, girişini, spotları, fotoğrafların tematik yapısını, ana olayın nasıl sunulduğunu, bağlam bilgisini, genel çerçeveyi, haberin kaynaklarını ve yorumların yer aldığı şematik yapıyı içerisinde barındırır. Mikro yapı ise; haber içeriğindeki sözcük seçimleri ve cümle yapılarını kapsar ve cümleler arasındaki nedensellik ilişkilerini inceler. Haberin söylem çatısında mikro yapıda yer alan özelliklerin önemi büyüktür çünkü bir metin içerisinde yer alan sözcük seçimleri, cümle yapıları ve bu yapılar arasındaki bağlamsal ilişkiler toplumsal ideoloji, güç, iktidar gibi normları içerisinde barındıran dikkat çekici öğelerdir. Bunun en temel örneği; savaşlarda bir millet için "şehit" kavramıyla nitelendirilen bir asker, başka bir millet için "düşman" veya "terörist" olarak nitelendirilecektir. Bu noktadaki temel mesele sözcük seçimlerindeki toplumsal ideoloji ve algı ilişkileridir. ESC bağlamında Van Dijk tarafından geliştirilen haber çözümlemesi çalışma kapsamında şema haline getirilerek aşağıda verilmektedir (Özer, 2012);

Tablo 1. Teun Van Dijk Haber Çözümleme Şeması

Makro Yapı		Mikro Yapı			
Tematik Yapı	Şematik Yapı	Sentaktik Çözümleme	Bölgesel Uyum	Sözcük Seçimleri	Haber Retoriği
Başlıklar Ana başlık Alt başlık Yan başlık	Durum Ana olayın sunumu Sonuçlar Çerçeve Bağlam	Cümle yapılarının aktif, pasif olma hali Cümle yapılarının basitlik/karmaşıklığı	Nedensel ilişki İşlevsel ilişki Referansal ilişki		Fotoğraf İnandırıcı bilgiler Görgü tanıklarının ifadeleri
Haber Girişi Spotlar ya da haber metninin ilk paragrafı	Yorum Haberin kaynakları Yorumlar				
*Fotoğraf					

3. Materyal ve Metot

3.1. Yöntem

Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden biri olan eleştirel söylem analizidir. Söylem analizi insanbilimi, halkbilimi, metin ve konuşmanın yapıları gibi pek çok alanda kullanılabilen disiplinler arası bir yöntem olmakla birlikte, aynı zamanda KİA ve iletişim ile ilgili araştırmalarda da medyada yer alan söylemlerin sessel ve metinsel analizlerinin yapılmasını sağlayan bir araştırma yöntemidir (Dijk, 1988). Eleştirel söylem analizi ise söylemin eleştirel analizini kapsayan disiplinler arası bir çalışma alanıdır. Eleştirel söylem analizi dil ve iktidar arasındaki ilişkilerle ilgilenirken söylem üzerinden ve söylem aracılığıyla aktarılan iktidar, hegemonya, eşitsizlik gibi konulara eleştirel bir bakış sunar. Van Dijk genel itibarıyla medya metinlerinin yapılarını inceleyerek haberin altında yatan ideolojiye ulaşma çabası güder. Van Dijk (2001) eleştirel söylem analizi bağlamında “makro” ve “mikro” olmak üzere bir şema önerir. Buna göre makro yapı “tematik” ve “şematik” olmak üzere iki ayrı başlıkta incelenir. Bu doğrultuda haberler bir hiyerarşik şemayı takip eder. Makro yapı çözümlemesinde başlıklar, haber girişleri, spot, ana olay, haber kaynakları, bağlam bilgisi gibi unsurlar incelenir. Ayrıca fotoğraflar da tematik yapı unsuru olarak ele alınır. Mikro yapı çözümlemesinde ise sentaktik inceleme, kelime seçimleri ve retorik çözümlemeleri yapılır. Sentaktik inceleme bağlamında cümlelerin yapılarına bakılır. Aktif veya pasif kullanımda anlamlarda değişimler olabilmektedir. Cümleler arası nedensellik, belirli kelime seçimleri vs. analiz sonucunu bir ideolojik sonuca vardırır. Retorik çözümleme yoluyla ise haber metninde ikna edicilik ve inandırıcılık aranır. Bir görgü tanığı ya da güvenilir bir kaynağa referans bu bağlamda değerlendirilir. Fotoğraflar da bu kapsamda ikna edicilik ve inandırıcılık özelliği taşır (Dijk, 1988, 2001).

3.2. Amaç ve Önem

14 Mayıs 2023 seçim sürecinde medyada yer alan haberlerin üretildiği ideolojik temeli belirleyebilmek araştırmanın amacıdır. Medyanın günümüz toplumunun enformasyon edinmesinde birincil işlevi üstlenmekte olduğu düşünüldüğünde, medyadan topluma iletilen haberlerdeki ideolojik zeminin bu anlamda önem arz ettiği düşünülmektedir.

3.3. Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırma 11 Mart – 20 Mart tarihleri aralığındaki haberlerle sınırlandırılmıştır. Araştırmanın 11 Mart tarihinden itibaren başlatılmasının sebebi seçim tarihinin açıklanmasının ertesi günü olmasıdır.

3.4. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Türkiye’deki tüm ulusal gazetelerdir. Türkiye’deki basını temsilen amaçlı örneklem yöntemi kullanılarak seçilen Sözcü Gazetesi ve Yeni Akit Gazetesi araştırmanın örnek gazeteleridir. Gazetelerin belirlenen tarih aralığındaki (11 Mart- 20 Mart) ilk sayfa haberlerine internet aracılığıyla ulaşılabilecektir. Gazeteler belirlenirken dikkate alınan nokta Sözcü Gazetesinin muhalefete yakın basın, Yeni Akit Gazetesinin ise mevcut iktidara yakın basın olması durumudur.

4. Bulgular ve Tartışma

4.1. Sözcü Gazetesinin 14 Mayıs Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği Seçim Süreci ile İlgili Haberlerin Söylem Analizi

11 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Tek İmzayla Seçim” şeklindedir. Haberin üst başlığında “Cumhurbaşkanı Erdoğan 14 Mayıs’ta seçim yapılması için imza attı” ifadesi yer alırken içerikte seçim tarihinin belirlendiğine yönelik bilgiler verilmektedir. Makro yapı analizine göre tematik yapı kapsamında “Tek İmzayla Seçim” başlığının büyük puntolarla verilmesi ve “Cumhurbaşkanı Erdoğan 14 Mayıs’ta seçim yapılması için imza attı” bilgisinin haberin üst başlığında daha küçük ama haber içeriğinden daha büyük puntolarla verilmesiyle habere konu olan olayın anlamlandırılmasında egemen olarak okuyucu üzerinde kendi ideolojik etkisinin bırakılması istenmektedir. Spotun yer almadığı haberin girişinde “DEPREMİN ardından ‘yapılacak mı yapılmayacak mı?’ diye tartışma konusu olan seçimler için dün son karar verildi” cümlesi yer alırken; ana olayın sunumunda seçimler ile ilgili olarak son kararın alındığı belirtilmektedir. Haberin kaynağı olarak kararın Resmi Gazete’de yayımlanmış olmasının gösterildiği görülmektedir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında “...seçimler için dün son karar verildi” cümlesi pasif yapıda iken; üst başlıkta “Cumhurbaşkanı Erdoğan 14 Mayıs’ta seçim yapılması için imza attı” cümlesi ve “Erdoğan kameraların karşısında, seçimlerin yenilenmesine ilişkin kararnameyi imzaladı” cümlelerinin aktif yapıda kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda bölgesel uyum bağlamında haberin “Tek İmzayla Seçim” başlığı ve haber içeriğindeki “Erdoğan kameraların karşısında seçimlerin yenilenmesine ilişkin kararnameyi imzaladı”, “İşte o imza” şeklindeki ifadelerin gazetecinin görüşüne yönelik konumunu açığa çıkardığı ve haberde nedensel bir ilişki ortaya koyduğu söylenebilir. Retorik bağlamda “İşte o imza” ifadesiyle tercih edilen fotoğrafın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın seçim kararını imzaladığı ana ait olmasının inandırıcı bilgi niteliği taşıdığı düşünülmektedir.

Aynı haberin devamıymış gibi algılanan fakat farklı bir haber içeriği olan “Tek Ürünle Geçim” başlıklı haberde ise “İktidarın yanlış ekonomi politikaları yüzünden zam yağmuru durmuyor. Gıdadaki zam %300’ü aştı. Sebze-meyveyi tek tek almak bile pahalı” şeklinde bir spot dikkat çekmektedir. Makro yapı analizine göre tematik yapı kapsamında “Tek Ürünle Geçim” başlığının büyük puntolarla alt manşet olarak verilmesi ve haber girişi bağlamında spot kısmında söz konusu pahalılığın iktidarın yanlış politikalarına dayandırılmasıyla birlikte ilgili gazetenin eleştirisini doğrudan vermesi kendi ideolojisini ortaya koymaktadır. Şematik yapı bağlamında ana olayın sunumu haber içeriğinde yer alan “biz faturayı market kasasında ödüyoruz, iktidar sandıkta ödeyecek” ifadesinden de anlaşılacağı üzere pahalılık ve iktidar ilişkisi üzerinden gerçekleştirilmektedir. Mikro yapı analizine göre üst manşetteki “Tek İmzayla Seçim” başlığıyla uyumlu olarak “Tek Ürünle Geçim” ifadesi pahalılığın ve ekonomik sıkıntının iktidarla doğrudan bağlantılı olduğu mesajının verilmesine yönelik bir amaç olarak değerlendirilebilir. Sentaktik çözümleme kapsamında “İktidarın yanlış ekonomi politikaları yüzünden zam yağmuru durmuyor” ifadesi ekonomik krizin sorumlusu olarak doğrudan iktidarı göstermektedir. Bölgesel uyum kapsamında ilgili haberin pahalılığı ve artan zam oranlarını geçmiş ve günümüzden fotoğraflarla karşılaştırarak mevcut durumu “Delip geçen kriz, halkı iyice fakirleştirdi” ifadesi aracılığıyla açıklayarak nedensel ve referansal bir ilişki yarattığı görülmektedir. Retorik bağlamında tercih edilen fiyat karşılaştırmalı sebze ve meyve fotoğraflarının kullanımının ise inandırıcı bilgi olması amacıyla kullanıldığı düşünülmektedir.

12 Mart 2023 tarihli haberin başlığının “Hakkımı helal etmiyorum, haram zıkkım olsun!” şeklinde olduğu görülmektedir. Makro yapı analizi bağlamında tematik çözümlemeye göre haberin başlığının büyük ve kalın puntolarla yazıldığı ve üst başlıkta da ilgili ifadenin açıklamasına yer verildiği görülmektedir; “71 yaşındaki kadın AKP’nin oy deposu Bağcılar’da böyle haykırdı”. Spotta yer alan “İstanbul’da vatandaşa ‘Erdoğan’a mı, Kılıçdaroğlu’na mı oy verirsiniz?’ diye soruldu. ‘Erdoğan’ı seviyorum’ diyen adama, bir kadın şu sözlerle ders verdi” şeklindeki ifadeyle ilgili gazete böyle bir soru karşısında kendi tutumunu açığa çıkarmıştır denilebilir. Şematik yapı kapsamında ana olayın sunumu sıradan bir vatandaş tarafından mevcut iktidara yönelik eleştiriler aracılığıyla verilirken; bağlamın genel itibarıyla iktidarın görece yanlış politikaları kapsamında oluşturulduğu görülmektedir. Mikro yapı analizi kapsamında sentaktik çözümlemeye göre “Erdoğan’ın neyini seviyorsun? Suriyelileri Türkiye’ye doldurdu” cümlesinin aktif yapıyla kurularak sıradan bir vatandaşın ağzından dolaylı şekilde verilmesi mevcut iktidara yönelik bir itham olarak değerlendirilebilir. Bölgesel uyum kapsamında haberin içeriğinde ülkenin durumunun kötüye gitmesi ile

mevcut iktidarın arasında doğrudan bir bağlantı olduğuna yönelik nedensel bir ilişki yaratılmaktadır. Retorik kapsamında tercih edilen fotoğrafta gençlerin röportaj veren vatandaşı alkışladığı görülmekte, dolayısıyla haberin içeriğinde yer alan söylemlerin görgü tanıkları tarafından doğrulandığı izlenimi verilmektedir. Ayrıca sözcük seçimi kapsamında spotta yer alan ifade muhalif olarak nitelendirilen kadının sözlerinin -Erdoğan'ı seviyorum diyen adama "ders verdi" şeklinde belirtilmesiyle gazete kendi ideolojisini kadının sözlerini onaylayan ifadelerle yer vererek belli etmektedir.

13 Mart 2023 tarihli haberin başlığı "İşte bu parti Cumhur İttifak'ına destek verecek!" şeklindedir ve makro yapı analizi bağlamında tematik çerçeve kapsamında başlığın büyük puntolarla yazıldığı, üst başlığın "Hizbullah destekçisi Hüda-Par'ın istekleri yenilir yutulur değil" şeklinde olduğu görülmektedir. Spotta "Seçimde Erdoğan'a destek kararı alan ve resmi teklif bekleyen Hüda-Par'ın ırkçı, bölücü ve şeriat yanlısı istekleri var. Bakalım MHP bunlara ne diyecek?" şeklinde bir ifade bulunmaktadır. Haber başlığı, üst başlığı ve spotunda yer alan ifadeler tematik bağlamda gazetenin ideolojisini yansıtmaktadır denilebilir. Şematik çerçevede ana olayın sunumu mevcut iktidarın ilgili gazete tarafından "ırkçı, bölücü ve şeriat yanlısı" olarak nitelendirilen bir partiyle bir araya gelmesi üzerinden gerçekleşmektedir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında cümle yapılarının aktif ve basit şekilde kurulduğu görülürken bölgesel uyum kapsamında "ABD'nin terör örgütü ilan ettiği" cümlesiyle haberin bağlamı arasında referansal bir ilişki kurulduğu söylenebilir. Sözcük seçimleri kapsamında "Hizbullah destekçisi", "ırkçı", "bölücü", "şeriat yanlısı" gibi ifadelerin kullanımı ve bu ifadelerle itham edilen bir partinin Cumhur İttifakını destekleyeceğinin belirtilmesi de gazetecinin ideolojisini yansıtmaktadır. Retorik bağlamda Hüda-Par'ın lideri ve Erdoğan'ın tokalaştıkları bir fotoğrafın kullanılması da haberin bağlamını desteklemektedir.

14 Mart 2023 tarihli haberin başlığı "Kılıçdaroğlu anlattı: 6'lı masa nasıl oluştu" şeklindedir. Makro yapı analizine göre tematik yapı kapsamında üst başlığın "Adaylıktan sonraki ilk röportajını SÖZCÜ'ye verdi" şeklinde olduğu görülmektedir. Aynı zamanda haberde 13. Cumhurbaşkanı aday Kemal Kılıçdaroğlu'nun Mustafa Kemal Atatürk'ün fotoğrafının önünde poz verdiği bir fotoğrafın kullanılmış olması da tematik bağlamda Cumhuriyet Halk Partisinin ve akabinde Sözcü gazetesinin aynı ideolojiyi paylaştıkları ve bunun haberde açıkça belli edilmeye çalışıldığı söylenebilir. Şematik yapıda ana olayın sunumu Kemal Kılıçdaroğlu'nun adaylık açıklamasından sonraki ilk röportajını Sözcü gazetesine vermesi üzerinden yapılarak ilgili gazetenin ve Kemal Kılıçdaroğlu'nun ortak bir bağlamda buluştukları izlenimi yaratılmaktadır. Mikro yapı analizi kapsamında sentaktik çözümlemeye göre cümlelerde aktif yapıların kullanıldığı görülürken bölgesel uyum kapsamında Kılıçdaroğlu'nun adaylığı ve haberde verilen "6'lı masa", "beşli çete" gibi konular arasında işlevsel ilişkiler yaratıldığı düşünülmektedir. Sözcük seçimleri kapsamında haberdeki "yandaş müteahhitler", "kim çaldı nasıl çaldı ortaya çıkacak" gibi ifadelerin tercih edilmesi bağlamsal olarak iktidarı hedef gösteren bir yaklaşımın göstergesi olabilir.

15 Mart 2023 tarihli haber "Bu da mı Kader?" başlığıyla manşette yer alırken spotlardan biri "Çukurun içine çadır kurdular, yağmurda su bastı" şeklindedir. Bu haber doğrudan seçim süreciyle ilgili olmasa da mevcut iktidara yönelik eleştirilerin açıkça yapıldığı bir haber olma niteliği taşımaktadır. Bu doğrultuda deprem bağlamı üzerinden gerçekleştirilen mevcut iktidar eleştirisi seçim sürecini seçmen kapsamında etkilemeyi amaçlamaktadır. Makro yapı analizine göre tematik çerçevede haber başlığı ve spotta doğrudan bir iktidar eleştirisi yapılmakta, dolayısıyla gazetenin ideolojik kapsamı görünür kılınmaktadır. Spotlardan diğeri "Depremi üzerinden 37 gün geçmesine rağmen konteyner kentleri kuramayan iktidar, halkı çadırlara mahkûm etti. Çadırları yağmurda su basıyor. Halk perişan" şeklindeyken; şematik yapı çerçevesinde ana olayın sunumu kapsamında neden sonuç ilişkisi kurulmuştur. Yorum kapsamında çadırda yaşayan halkın sözlerine yer verilerek taraflardan birinin yorumları alınmış ve deprem bağlamında gerçekleştirilen iktidar eleştirisi haklı bir zemine oturtulmaya çalışılmıştır. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında cümle yapılarının aktifliği ve karmaşık olmayışı göze çarpan bir başka detaydır. Cümle yapılarının iktidar odaklı aktif kurulmasıyla, yaşanan olaylarda iktidarın bizzat rolü olduğunun ima edilmeye çalışıldığı söylenebilir. Bölgesel uyum kapsamında nedensel bir ilişkinin söz konusu olduğu görülmektedir. Nitekim cümleler nedensellik üzerine kuruludur; bu doğrultuda gazetenin bu ideolojik yapısına göre iktidar deprem sonrası konteyner kentleri kuramadığı için halkı çadırlara mahkûm etmiş ve yağın yağmurlar dolayısıyla da çadırda yaşamak zorunda kalan halkın çadırlarını su basmıştır. Sözcük seçimleri kapsamında "kader", "iktidar halkı çadırlara mahkûm etti", "plansızlık",

“İktidarın yaptıkları eksik ve hatalı” gibi ifadelerle haberde yer verilmesi de gazetenin ideolojik zeminini belli eden tutumlardandır. Son olarak haber retoriği kapsamında deprem bölgesinden içi su dolu çadırların ve isyan eden vatandaşların fotoğraflarının haberde kullanılması gazetenin ideolojik zeminini destekleyen ayrıntılardır. Görgü tanıklarının ifadeleri kapsamında mağdur olan depremzedelerle yapılan röportajlardan bazılarında haberde yer verildiği görülmektedir.

16 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “İki Ay Sonra Tıpış Tıpış Gideceksiniz” şeklindeyken üst başlık “İyi Parti Lideri Meral Akşener İktidara Böyle Çıkıştı” şeklindedir. Haberın içeriğinin Meral Akşener’in partisinin meclis grubunda yaptığı bir konuşma üzerine kurulu olduğu görülmektedir. Makro yapı analizine göre tematik çerçevede başlık ve üst başlığın iktidara yönelik bir tutum bağlamında oluşturulduğu ve bu doğrultuda Meral Akşener’in sözleriyle gazetenin ideolojisinin örtüştüğü söylenebilir. Haber girişi kapsamında Meral Akşener tarafından ifade edilen “Eğreti ata binen tez inermiş...” şeklindeki atasözü dikkat çekerken şematik yapı çerçevesinde ana olayın sunumu ilgili atasözüyle bağlantılı olarak mevcut iktidara yönelik bir itham ve öngörü şeklinde gerçekleştirilmiştir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında cümlelerin aktif ve basit şekilde kurulduğu görülmektedir. Bölgesel uyum kapsamında Meral Akşener’in konuşmasında kullanmış olduğu “Eğreti ata binen tez inermiş” şeklindeki atasözü de referansal bir ilişki yaratarak mevcut iktidarın yenilgi yaşayacağına yönelik düşüncenin kaynağı olma niteliği taşımaktadır. Sözcük seçimi kapsamında “giderayak”, “tıpış tıpış gideceksiniz” şeklindeki ifadelerin iktidara yönelik sarf edildiği, “birliğin yolu”, “milletin yolu” gibi ifadelerinse kendi ittifakları olan Millet İttifak’ına yönelik kullanıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda gazetenin ideolojik zemininin Millet İttifak’ına yakın olduğu söylenebilir.

17 Mart 2023 tarihli haber “Son Ankete Göre Kılıçdaroğlu mu Erdoğan mı Önde?” şeklinde bir başlıkla yayımlanırken üst başlık “Seçime 58 gün kala rakamlar ortaya çıkıyor” şeklindedir. Haber içeriğinde MAK danışmanlık tarafından yapılan seçim anketleri sonucundan bahsedilirken; öngörülen seçim sonuçlarının Kılıçdaroğlu lehine olacağından ve aradaki oy farkının 5 puanı geçtiğinden söz edilmektedir. Buna göre makro yapı analizi bağlamında tematik çerçevede haberin ana başlığı ve üst başlığının seçim süreciyle ilgili olduğu görülmektedir. Şematik yapı çerçevesinde ana olayın sunumunun Kılıçdaroğlu’nun seçimi kazanma ihtimalinin yüksek olduğu öngörüsüne dayandırılmakta olduğu söylenebilir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında cümleler karmaşıklığından uzak ve aktif yapıdadır. Bölgesel uyum bağlamında anket ve sayısal verilere yer verilmesinin haberin inandırıcılığı bağlamında referansal bir ilişki oluşturmakta olduğu söylenebilir. Anket ve sayısal verilerin haberde yer alması haber retoriği kapsamında inandırıcı bilgi niteliği taşımaktadır.

18 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Mansur Yavaş’tan 6’lı Masaya Yeni Bir Öneri Geldi” şeklindeyken üst başlık “ABB Başkanı Fikrini Canlı Yayında Açıkladı” şeklindedir. Haberde Mansur Yavaş’ın ve Ekrem İmamoğlu’nun Cumhurbaşkanı Yardımcısı olmalarıyla ilgili bir öneriden bahsedilirken; bu önerinin 3 Mart 2023 günü Meral Akşener’in 6’lı masadan ayrılmasıyla ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu doğrultuda haberde Mansur Yavaş’ın bir çözüm önerisi sunmaya çalıştığı ve gazetenin de bu öneriyi halkın bilgisine sunduğu görülmektedir. Makro yapı analizine göre tematik çerçevede haber başlığı, üst başlık ve haber içeriğinden gazetenin ideolojik zemini açık bir şekilde ortaya konulmasa da Mansur Yavaş’ın bir çözüm önerisi sunması ve gazetenin bu öneriyi gündeme getirmesi ideolojik zemini okuma noktasında önem arz etmektedir. Tematik çerçevede ana başlıkta bir öneriden bahsedildiği görülmekte ve bunun ilgili gazete nazarında pozitif olduğu düşünülmektedir. Şematik çerçevede ana olayın sunumunun krize yönelik bir çözüm arayışıyla ilgili olduğu söylenebilir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında cümle yapılarının aktif ve karmaşıklığından uzak bir şekilde kurulduğu görülmektedir. Bölgesel uyum bağlamında haber içeriğinde işlevsel bir ilişkiden bahsedilebilir; zira bir çözüm önerisinden bahsedilmektedir. Aynı tarihli bir başka haberde ise son anket sonuçlarından bahsedilirken; haberin başlığı “Son Anket Sonuçları: Hangi Parti Ne Kadar Oy Alıyor, Hangi Aday Önde?” şeklindedir. Makro yapı analizine göre tematik çerçevede haber girişi ve içeriği kapsamında tüm anket sonuçlarının Kemal Kılıçdaroğlu lehine olduğu görülmektedir. Adayların oy oranları öngörü tablosuna bakıldığında sadece Kılıçdaroğlu’nu önde gösteren şirketlerin anket sonuçlarına yer verildiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda taraflı bir yaklaşımın söz konusu olduğu söylenebilir. Ayrıca şematik çerçevede ana olayın sunumu ve olayın bağlamı noktasında haberde yalnızca Kemal Kılıçdaroğlu’nun kazanacağını öngören anket

şirketlerinin verilerine yer verilmesi ve Recep Tayyip Erdoğan'ın kazanacağını öngören anket şirketlerinin verilerine yer verilmemesi taraflı bir yaklaşımın söz konusu olduğunu gösterebilir. Bu kapsamda gazetenin ideolojik zemini belirginleşmektedir. Mikro yapı analizi bağlamında sentaktik çözümlmeye göre cümle yapılarının karmaşıklıktan uzak olduğu görülmektedir. Bölgesel uyum çerçevesinde verilerden yola çıkılarak bir içerik oluşturulması referansal ilişkiyi oluşturmaktadır. Haber retoriği kapsamında haberde anket ve sayısal verilere yer verilmesinin bu sayısal verilerin Kemal Kılıçdaroğlu'nun seçimi 3 veya 5 farkla kazanacağı yönünde bir algı oluşmasına zemin hazırlamakta; dolayısıyla gazetenin ideolojik zemini doğrultusunda haber üretimi gerçekleştirilmekte olduğu söylenebilmektedir.

19 Mart 2023 tarihli haberin başlığı "Zam Depremi" şeklindedir. Doğrudan seçimle ilgili bir haber olmasa da iktidar eleştirisinin bulunduğu haberin seçim sürecinde yayımlanmış olması haberi bu çalışmanın konusuna dahil etmektedir. Haberin üst başlığı "İktidarın -fiyatları uygun- dediği markette bile fiyatlar uçuyor" şeklindeyken; spotta yer alan ifade "Erdoğan'ın 2021'de alışveriş yaptığı Tarım Kredi Kooperatifi marketindeki atırtımlık fiyatları o günden bugüne yüzde 300'e varan oranda arttı" şeklindedir. Makro yapı analizine göre tematik çerçevede başlık, üst başlık ve spotta yer alan ifadelerden mevcut iktidara yönelik bir eleştiride bulunduğu söylenebilir. Şematik çerçevede ana olayın sunumu ekonomi ve artan fahiş fiyatlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Haber bağlamında yorum "İktidar izlemekle yetiniyor" ifadesiyle yapılmıştır. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümlleme kapsamında iktidar lehine aktif cümle yapıları kullanılarak mevcut durumun doğrudan mevcut iktidarla bağlantılı olduğu belirtilmektedir. Bölgesel uyum kapsamında cümleler arası nedensellik ilişkisi kurularak iktidarın ekonomi bilimine aykırı hareket ettiği ve bu sebeple de fiyatlarda artış yaşandığı belirtilmiştir. Retorik kapsamında haberde sayısal veriler ve 18 ay içerisinde değişen fiyatlar ve zam oranları tablo halinde verilerek haberde inandırıcılık sağlanmaya çalışılmıştır. Haberde 3 Ekim 2021 yılında aynı marketten alışveriş yapan Recep Tayyip Erdoğan'ın fotoğrafı kullanılarak o zamandan bu zamana olan fiyat artışlarıyla ilgili eleştirel yorumlar yapılmıştır. Bu doğrultuda seçim sürecinde iktidara yönelik yapılan bu eleştiriler ve eleştirilerin özellikle seçimin belirleyici konularından biri olan ekonomi üzerinden yapılması da gazetenin ideolojik zemini hakkında bilgi vermektedir.

20 Mart 2023 tarihli haberin başlığı "Trafolara Kedi Girmesine Asla Müsaade Etmeyelim" şeklindeyken üst başlık "İmamoğlu ve Yavaş'tan Seçimlerde -Sandık Güvenliği- İçin Çağrı" şeklindedir. Makro yapı analizine göre ana başlık ve üst başlık doğrultusunda seçimlere yönelik güven problemi dile getirilirken ana başlıkta "trafolara kedi girmesi" durumundan bahsedilmesi geçmiş seçimlere yönelik bir gönderme olarak görülebilir. Spotta yer alan ifade "İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu ve ABB Başkanı Mansur Yavaş sosyal medya hesaplarından yayınladıkları video ile herkesi sandıklarda göreve davet etti" şeklindedir. Başlık, üst başlık ve spotta kullanılan ifadeler seçim güvenliğiyle ilgili olmakla birlikte mevcut iktidara yönelik bir ithamın söz konusu olduğu söylenebilir. Şematik çerçevede ana olayın sunumu aslında sandık güvenliği çerçevesindedir; fakat bu durum ifade edilirken mevcut iktidara yönelik bir itham söz konusudur. Ekrem İmamoğlu tarafından sarf edilen "trafolara kedilerin girmesine izin vermeyelim" ifadesini gazetecinin olduğu gibi başlığa taşıması bu kapsamda Ekrem İmamoğlu ve gazetecinin aynı ideolojik zeminde olduklarını göstermektedir. Mikro yapı analizine göre sözcük seçimleri kapsamında "Trafolara kedi girmesi" ifadesi oyların çalınma ihtimalinin olduğuna yönelik okuyucuda bir algı oluşturabilmektedir. Bu doğrultuda gazetenin yönlendirici bir tutumunun olduğundan bahsedilebilir. Bölgesel uyum kapsamında çeşitli göndermelerle nedensel ilişkiler yaratılmakta ve sandık güvenliğinin önemi ortaya konmaya çalışılmaktadır.

4.2. Yeni Akit Gazetesinin 14 Mayıs Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği Seçim Süreci ile İlgili Haberlerin Söylem Analizi

11 Mart 2023 tarihli haberin başlığı "Seçim 14 Mayıs'ta, hayırlı olsun" şeklindedir. Üst başlıkta "Başkan Erdoğan seçimlerin yenilenmesi kararını imzaladı. Seçim Sürecinde de öncelik afetzedeler" ifadesinin yer aldığı görülmektedir. Spot "Öncelikli hedefin, depremzedelerin yaralarını sarmak olduğunu belirten Erdoğan, -vakit kaybına tahammülümüz yok- dedi" şeklindedir. Makro yapı analizine göre tematik bağlamda haber içeriği seçim tarihini içermekteyken önceliğin 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve asrın felaketi olarak nitelendirilen depremin sonrasında hayatta kalmaya çalışan depremzedeler olduğu

belirtilmektedir. Şematik çerçevede ana olayın sunumu seçim ve depremzedeler üzerinden gerçekleşmektedir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında cümle yapılarının aktif kurulduğu ve karmaşıklıktan uzak şekilde mesajı doğrudan iletme hedefinde olduğu görülmektedir. Bu çerçevede mesaj; depremzedelere yönelik hassasiyetlerin öne çıkarılması ve seçimin geride bırakılarak yaraların sarılmasının hızlanması gerektiğidir. Bölgesel uyum bağlamında yaşanan afet ve seçim süreciyle sonrası arasında işlevsel ilişkilerin kurulmuş olduğu görülmektedir. Haber retorisi kapsamında Erdoğan'ın seçim tarihi kararını imzaladığı ana dair bir fotoğrafın kullanıldığı görülmektedir. Fotoğraf üzerinde depremzedelerin yaralarının sarılacağına dair vaatlerin bulunduğu ve bu doğrultuda fotoğraf ve yazıyla birlikte inandırıcılığın sağlanmaya çalışıldığı düşünülmektedir.

12 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Bu yağmacı koalisyona zafer narası attırmayız!” şeklindedir. Üst başlıkta “Erdoğan: 8’li 10’lu ittifakın ülke ve millet gibi bir derdi yok” ifadesine yer verilmiştir. Makro yapı analizine göre tematik bağlamda gazetenin tutunduğu tavır mevcut iktidara yakın olarak görünmektedir. Şematik çerçevede ana olayın sunumu muhalefete karşı zafer kazanma ve Türkiye’yi aydınlık yarınlara çıkarma hedefi üzerinde gerçekleşmektedir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında cümle yapıları aktiftir ve karmaşıklıktan uzaktır. Bölgesel uyum bağlamında muhalefetin ülkeyi eski karanlık günlere götüreceği ve bu sebeple mevcut iktidarın buna izin vermeyeceği şeklinde ifadelerle yer verilerek nedensel ilişkiler yaratılmaktadır. Sözcük seçimleri kapsamında Millet İttifakı için “bizansvari oyunlar ve at pazarlığı” gibi ifadelerin kullanımı, haberin orta kısmına haber retorisi bağlamında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fotoğrafının konumlandırılışı ve fotoğrafın üstüne “zafer bizim olacak inşallah” yazısının yazılması gazetecinin siyasi çerçevedeki konum ve ideolojisinin mevcut iktidara yakın oluşunu gösterir niteliktedir.

13 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Bay Kemal ipleri IMF’ye verecek” şeklindedir. Spotta “hamaset” nutukları attığı iddia edilen 13. Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu’yla ilgili olarak, olası iktidara gelme durumunda “zillet iktidarı” olarak nitelendirilen Millet İttifakı’nın IMF önünde diz çökeceğinin belirtildiği görülmektedir. Makro yapı analizi bağlamında tematik çerçevede haberde, Kemal Kılıçdaroğlu önderliğinde 6’lı masa ve zillet olarak nitelendirilen Millet İttifakı’nın hedeflerinin ülkenin geleceğini kötü etkileyeceği görüşü hâkimdir. Dolayısıyla şematik yapı çerçevesinde ana olayın sunumunda seçimi muhalefetin kazanması durumunda olası kötü senaryolar dile getirilerek muhalefetin karşısında bir konum alındığı görülmektedir. Mikro yapı analizinde sentaktik çözümleme kapsamında cümle yapıları aktif kurularak doğrudan muhalefete ve Kemal Kılıçdaroğlu’na yönelik ithamların olduğu görülmektedir. Sözcük seçimleri bağlamında “Bay Kemal”, “hamaset nutukları”, “küresel emperyalistler” ve “Londra tefecileri” gibi belirli kelime gruplarının seçimi ve bunların haberde, spot ve başlıkta özenle kullanımıyla muhalefete yönelik olumsuz düşünceler açığa çıkarılmaktadır. Haber retorisi kapsamında Kemal Kılıçdaroğlu’nun nispeten daha üzgün ve yorgun görüldüğü bir fotoğrafının olması haberin inandırıcılığı açısından pekiştirici bir görev üstlenmektedir. Dolayısıyla ilgili gazetenin haberi makro ve mikro çerçevede incelendiğinde gazetenin ideolojik olarak muhalefete yönelik olumsuz tutum içerisinde olduğu belirgindir.

14 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Zillette Müslüman Kürt Hazımsızlığı” şeklindeyken üst başlık “Hüda-Par terör partisi olsaydı, CHP kimseye kaptırmazdı” şeklindedir. Makro yapı analizi bağlamında tematik çerçevede başlık ve üst başlıkta kullanılan ifadelerden CHP ve altılı masa ittifakı kapsamında zillet nitelendirilmesi yapıldığı, CHP’nin terör oluşumlarıyla iş birliğine yakın olduğu ve bu kapsamda Hüda-Par bir terör örgütü olsaydı CHP’nin onlarla herkesten önce ittifak olacağını dile getirildiği görülmektedir. Bu kapsamda haberde Hüda-Par’ın bir terör partisi olmadığı savunulurken, olsaydı da o terör partisiyle önce CHP ittifak olurdu denilmeye çalışılmaktadır. Şematik yapı çerçevesinde ana olayın sunumunun, CHP ve İyi Parti önderliğinde gelişen ve düşman kardeşler olarak tasvir edilen Millet ittifakının seçimleri kazanma ihtimallerini terör örgütü yandaşı HDP’den gelecek oylara bağladıkları görülmektedir. Bu noktada şematik çerçevede yorum olarak Millet ittifakından düşman kardeşler olarak bahsedilmesi ve HDP için terör örgütü yandaşı denilmesi gazetenin ve gazetecinin muhalefete karşıt bir konumda olduğunu göstermektedir. Mikro yapı analizi bağlamında sentaktik çözümlemeye göre cümle yapıları aktiftir. Bölgesel uyum kapsamında cümleler arası nedensellik ilişkisinin kurulduğu görülmektedir. Sözcük seçimleri kapsamında Millet İttifakından “zillet” olarak bahsedilmesinin, bu “Zillet İttifakı’nın PKK terör örgütünü iktidara taşımak istediğine yönelik ifadelerin bulunmasının, bu ittifakın İslam ve Müslümanlara düşman olduğunu

ifade eden cümlelere haberde yer verilmesinin kurumun ideolojik zemininin göstergeleri olma niteliğini taşıdıkları düşünülmektedir. Haber içeriğinde Millet İttifakı'nın Kandille iş birliği yapmakta olduğunu inkâr ettiği ve Cumhuriyet İttifakı'na yönelik kirlenmiş bir algı operasyonu yönettiği, buna karşılık Cumhuriyet İttifakı'nın safları sıklaştırarak düşman birliği karşısında birleşme yoluna gittiği anlatılmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda haber retorik çerçevesinde bir Cumhuriyet İttifakı fotoğrafı konularak düşmana karşı birleşiklerine yönelik mesaj verildiği düşünülmektedir.

15 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Zillet’e Kuyruk Oldu 6284’ü Unuttu” şeklindedir. Üst başlıkta “Yeniden Refah aileyi korumak için devreye girerken, Saadet Partisi kafasını kuma gömdü” ifadesi bulunmaktadır. Makro yapı analizi bağlamında tematik çerçevede Millet İttifakına yönelik negatif bir tutumun olduğu görülürken; Cumhuriyet İttifakına dahil olan Yeniden Refah Partisinin aile kurumunu korumak için devreye girdiği fakat Millet İttifakından olan Saadet Partisinin bu konuda sessiz kaldığı belirtilmektedir. Saadet Partisinin daha öncelerinde İstanbul Sözleşmesi ve LGBTİ gibi konularda sessiz kalmadığı fakat 2023 seçimleri kapsamında Millet İttifakına dahil olması sebebiyle bu konuda sessiz kaldığının düşünüldüğü ifade edilmektedir. Şematik çerçevede ana olayın sunumunun “zillet” olarak nitelendirilen Millet İttifakı üzerinden gerçekleştiği ve eleştirinin bu şekilde yapıldığı görülmektedir. Mikro yapı analizi kapsamında sentaktik çözümlemeye göre cümle yapılarının karmaşık olmadığı, bölgesel uyum çerçevesinde cümlelerin nedensellik ilişkisine dayalı kurulduğu, sözcük seçimleri kapsamında “zillet”, “dilini yuttu”, “kafasını kuma gömdü”, “milletin değil zilletin saadeti” gibi ifadelerin tercih edildiği, haber retorik kapsamında ise görgü tanıklarının ifadeleri bağlamında mağdur ailelerin ve STK temsilcilerinin Saadet Partisi lideri için “milletin değil zilletin saadeti peşinde” denildiğinin haberde verilmesi gibi durumlar gazetenin ideolojik zeminini ortaya çıkarmaktadır.

16 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Deprem Turistleri” şeklindedir ve üst başlığın “Başkan Erdoğan’dan Afet Bölgelerine Gidip Gezen ve İcraat Yerine Boş Laf Üreten 6’lı Masa Liderlerine Tepki” şeklinde verildiği görülmektedir. Makro yapı analizi bağlamında tematik çerçeveye göre başlıkta Millet İttifakı için deprem turistleri ifadesi kullanılırken 6’lı masa liderlerinin temeli sağlam bir icraat yapmadıklarına yönelik düşüncenin hâkim olduğu görülmektedir. Şematik yapı çerçevesinde ana olayın sunumunun deprem bağlamında gerçekleştirildiği fakat asıl tavrın siyasetle ilgili olarak Millet İttifakına yönelik olduğu görülmektedir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümleme kapsamında cümle yapıları karmaşık kurulmamış ve bölgesel uyum bağlamında nedensellik ilişkisine dayalı cümleler tercih edilmiştir. Sözcük seçimleri kapsamında “deprem turistleri,” “icraat yerine boş laf”, “yalan dolan”, “siyasi rant” gibi ifadelerin Millet İttifakına yönelik kullanıldığı görülmektedir. Retorik kapsamında Recep Tayyip Erdoğan’ın Özbekistan, Kırgızistan ve Azerbaycan mevkidaşlarıyla olan görüşmelerinde çekilmiş üç fotoğraf kullanılmıştır. Fotoğraflarda Recep Tayyip Erdoğan’ın diğer liderlerle tokalaşması, kendisinin desteklenmekte olduğu izlenimini yaratmaktadır. Bu doğrultuda gazetenin ideolojik olarak mevcut iktidara yakın olması durumunun haber üretiminde oldukça açık bir şekilde belli olduğu görülmektedir.

17 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “İhanet Buluşmasına Milli İrade Darbesi” şeklindeyken üst başlık “Kılıçdaroğlu, HDP ile 18 Mart Şehitler Günü’nde Yapacağı Görüşmenin Tarihini Tepkiler Üzerine Değiştirdi” şeklindedir. Makro yapı analizi kapsamında tematik çerçeveye göre haberin başlığı ve üst başlığında kullanılan ifadelerde, haberin Kemal Kılıçdaroğlu, HDP ve Şehitler Günü bağlamında oluşturulduğu görülmektedir. Kemal Kılıçdaroğlu’nun HDP ile yapacağı görüşmeyi ertelemesinin, Milli İradenin tepkisi doğrultusunda olduğunu belirten ifadelerle göre Kemal Kılıçdaroğlu ile HDP görüşmesinin 18 Mart olarak belirlenmesi kasıtlı yapılmış bir durumdur. Şematik yapı çerçevesinde ana durumla ilgili yapılan yorumlar Şehit aileleri ve STK temsilcilerine aittir. Haberde “şehitlerin kemiklerini sızlattılar”, “seçilen tarih asla tesadüf değil”, “verilen mesaj ayan beyan ortada” gibi alt başlıkların yer alması bağlamın şehit ve şehit aileleri üzerinden kurulduğunu göstermektedir. Mikro yapı analizine göre sözcük seçimleri kapsamında “milli irade darbesi”, “teröristlerle ittifak” gibi ifadelerle yer verilmesi, haber retorik kapsamında Kemal Kılıçdaroğlu ve HDP eş genel başkanı Pervin Buldan ile tokalaştığı bir fotoğrafının kullanılmasının da Kemal Kılıçdaroğlu ve Millet İttifakının HDP ile iş birliği yaptığına yönelik bir algı oluşumu konusunda destekleyici bir nitelik taşıdığı düşünülmektedir.

18 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Görüşmeyi Ertele, topu HDP’ye attı” şeklindedir. Makro yapı analizine göre haberin başlığı ve içeriğinde Kemal Kılıçdaroğlu’nun, HDP’yle yapacağı görüşmeyi gelen

tepkiler üzerine ertelemesinin sebebini açıklamayıp, açıklamayı HDP'ye bıraktığına yönelik ifadeler bulunmaktadır. Şematik çerçevede ana olayın sunumu yine 18 Mart Şehitler Gününde HDP ile görüşme planı yapan Kemal Kılıçdaroğlu üzerinden gerçekleştirilmektedir. Mikro yapı analizi bağlamında sentaktik çözümlenmeye göre cümle yapıları aktif ve basit kurulmuştur. Bölgesel uyum bağlamında Kemal Kılıçdaroğlu'nun gelen tepkiler dolayısıyla görüşmeyi ertelemesinin altı çizilerek nedensel ilişkiler yaratılmaya çalışılmaktadır. Sözcük seçimleri kapsamında “bölücü terör örgütünün siyasi ayağı” gibi ifadelerin kullanılması da bu bölücü terör örgütünün siyasi ayağıyla görüşme yapacak olan Kemal Kılıçdaroğlu'na yönelik açık bir tavır göz önüne sermektedir. Dolayısıyla bağlamın yine şehit ve terörizm üzerinden kurulduğu ve gazetecinin ideolojisini haber üretimine yansıttığı söylenebilir.

19 Mart 2023 tarihli haberin başlığı “Terörle İttifak Arayan Dönüp Zillet'e Baksın” şeklindedir. Makro yapı analizine göre tematik çerçevede başlığın Millet İttifak'ına bir gönderme niteliği taşıdığı söylenebilirken; başlıkta terör vurgusunun olduğu görülmektedir. Buna göre terör ve Millet İttifak'ının aynı bağlam içerisinde değerlendirildiği söylenebilir. Haber girişinde Millet İttifak'ından “zillet tayfası” olarak bahsedilmekte ve Millet İttifak'ının maneviyatçı Hüda-Par'ın Cumhuriyet İttifak'ına yönelik desteğinden rahatsızlığı dile getirilmektedir. Şematik yapı çerçevesinde haberde ana olayın sunumu gerçekleştirilirken verilen mesajın “Cumhuriyet İttifak'ına türlü iftiralarla kara propaganda yapan Millet İttifakı HDP ile iş birliği yapmakta ve terörle ittifak kurmaktadır” şeklinde olduğu söylenebilir. Tarafların yorumları kapsamında AK Parti İstanbul Milletvekili Hasan Turan'ın konuyla ilgili görüşlerine yer verilmekte ve bu bağlamda haberi üreten kişi ya da kuruluşun taraflı bir bakış sunduğu düşünülmektedir. Sözcük seçimi kapsamında haber üretim esnasında kullanılan “zillet”, “terörle ittifak”, “iftira ve yalan”, “kara propaganda” gibi kelimeler haber içeriğinde Millet İttifak'ına yönelik kullanılmaktadır. Dolayısıyla gazetecinin ideolojik zeminini ve mevcut iktidara olan yakınlığı ilgili haberden açıkça anlaşılmaktadır.

20 Mart 2023 tarihli gazetede doğrudan seçim süreciyle ilgili haber olmasa da seçim sürecini etkileyecek birkaç haberin olduğu görülmektedir. Haberlerden biri “Ekrem de İstanbul'u satıyor” başlığıyla yayımlanmıştır. Makro yapı analizi kapsamında tematik çerçevede gazetecinin seçim sürecindeki tavrı muhalefete karşı olacak şekilde bellidir. Alt başlıklardan biri “CHP'li Ekrem İmamoğlu 2023 yılına hızlı başladı” şeklindeyken; bu başlıktaki vurgu Ekrem İmamoğlu'nun yıla hızlı başlamasından ziyade içerisinde bulunduğu partiyle ilgili olabilir. Haberde İmamoğlu'nun İstanbul'u parsel parsel sattığı ifade edilirken aynı şekilde Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın da Ankara'yı sattığı belirtilmektedir. Bu doğrultuda şematik yapı kapsamında ana olayın sunumu rakamsal verilerle de desteklenirken bu verilere dair bir kaynak belirtilmemiştir. Mikro yapı analizine göre sentaktik çözümlenme kapsamında cümle yapıları rakamsal veriler dolayısıyla biraz karmaşık görünürken; cümle yapılarının genel itibarıyla aktif kurulduğu görülmektedir. Sözcük seçimleri kapsamında “hizmet yerine şov” gibi eleştirel tutum ve itham içeren kelime grubunun kullanıldığı görülmektedir. Retorik kapsamda sayısal verilerle haberin inandırıcılığının artırılmasının amaçlandığı söylenebilir. Bu doğrultuda gazetecinin ideolojik zemininin belirgin olduğu söylenebilir.

5. Sonuç

Gazete haberleri toplumun bilgi edinmesinde önem arz etmektedir. Dolayısıyla gazetelerin topluma enformasyon sağlama görevleri kapsamında gazetelerin ait oldukları ideolojik zeminleri, topluma iletilecek bilgi ve haberin niteliğini etkileyebilmektedir. Gazetecilik ve haber etiği söz konusu olduğunda White'ın (2015) “doğruluk, bağımsızlık, tarafsızlık, insanlık ve hesap verilebilirlik” ilkelerinden bahsetmek gerekir. Doğruluk ilkesi kapsamında haberin doğru olması gerekmektedir; zira kamuoyunu doğru bilgilendirmek gazetecinin asli görevidir. Haberin doğru olabilmesi için gazetecinin dürüst olması, haberi toplarken ve yazarken titiz davranması ve “gerçekte ne olmuş?” sorusunu sorarak haberini oluşturmalıdır. Aynı zamanda bir gazeteci bağımsız olabilmeli; çıkar çatışmalarından ve reklam kaygılarından uzak durabilmelidir. Gazeteci haberini oluşturup kamuoyunu bilgilendirirken, kendi ideolojik zeminini ne olursa olsun, tarafsız kalabilmelidir. Tarafsızlık ilkesi bağlamında gazeteci ne kendi ideolojisine uyan kesime yakın bir haber üretimi gerçekleştirilmeli ne de kendi ideolojisine uymayan kesimi aşağılamalıdır. İnsanlık ilkesiyle gazeteciliğin insanlara zarar vermemesi gerektiği ifade edilmeye çalışılırken; hesap verilebilirlik ilkesiyle ise

gazetecinin yaptığı haberin sorumluluğunu alabilmesi ve her türlü sorumluluğu kabul etmesi gerektiği belirtilmektedir.

Literatürde araştırmanın konusu kapsamında seçim haberleriyle ilgili olarak gerçekleştirilen ve farklı tarihleri kapsayan eleştirel söylem çalışmaları da mevcuttur. Buna göre Erdoğan (Erdoğan, 2023) tarafından gerçekleştirilen “Ulusal Gazete Manşetlerine Ait Söylem Analizi: 14 Mayıs 2023 Genel Seçimleri Örneği” isimli çalışmada araştırma kapsamında Akşam, Aydınlık, Diriliş Postası, Doğru Haber, Milat, Milliyet, Türkgün, Türkiye, Yeni Akit, Yeni Birlik, Yeni Şafak, Açık Mert Korkusuz, Cumhuriyet, Halkın Gazetesi Birgün, Karar, Sözcü, Analiz, Dünya, Hürriyet, Milli Gazete, Posta, Yeni Mesaj olmak üzere toplam 22 ulusal gazetenin 14 Mayıs 2023 tarihindeki birinci sayfalarında yer alan seçim haberleri eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelenmiş; analizin sonucuna göre Akşam, Aydınlık, Diriliş Postası, Doğru Haber, Milat, Milliyet, Türkgün, Türkiye, Yeni Akit, Yeni Birlik ve Yeni Şafak gazetelerinin Cumhuriyet İttifakını doğrudan ya da dolaylı olarak destekleyici nitelikte seçim sonuçlarını haberleştirdiği, Açık Mert Korkusuz, Cumhuriyet, Halkın Gazetesi Birgün, Karar, Sözcü gazetelerinin ideolojik yakınlığı çerçevesinde Millet İttifakı lehine manşet ve alt başlıkları kullandığı ve Analiz ve Dünya gazetelerinin ise tarafsız kaldığı tespit edilmiştir. Toprak ve Koçak (2021) tarafından gerçekleştirilen “Haber Üretim Sürecinde Seçim Haberlerinin İnşası” isimli çalışmada ise 24 Haziran 2018 erken seçim kararının yazılı basında nasıl sunulduğu üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda ilgili çalışmada Sabah, Milliyet, Sözcü ve Hürriyet gazetelerinin haber içerikleri söylem analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucuna göre gazetelerin yaptıkları haberlerde nesnel olmadıkları, objektif bir tavır içerisinde bulunmadıklarının tespit edildiği belirlenmiştir. Çalışma kapsamında gazetelerin, kendi ideolojik zeminlerine göre hegemonik mücadele içerisinde üretilen söylemleri yeniden ürettikleri kanısına varılmıştır. Gazetelerin haber aktarım ve üretiminde tarafsız, nesnel ve dengeli davranmadıkları belirlenmiştir.

İncelenen gazeteler bağlamında 14 Mayıs Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği seçim süreciyle ilgili haberlerin, gazetelerin kendi ideolojik zeminlerine uygun şekilde oluşturuldukları görülmüştür. Gazetelerin kendi ideolojilerine yakın olan isimlerin haberlerini daha pozitif ve destekleyici bir yaklaşımla sundukları belirlenirken; kendi ideolojilerine yakın olmayan isimlerin haberlerini daha eleştirel ve itham edici bir üslupla sundukları tespit edilmiştir. Sözcü gazetesi kendi ideolojik zemini bağlamında muhalefete çok daha yakın bir konumda yer almakta, mevcut iktidarı ve Cumhuriyet İttifak’ını en çok ekonomik sıkıntılar ve toplumsal felaketler üzerinden eleştirmektedir. Yeni Akit gazetesi ise kendi ideolojik zemini bağlamında mevcut iktidara çok daha yakın bir konumda yer almakta, muhalefeti ve Millet İttifak’ını en çok terör bağlamında eleştirerek terör kapsamlı ithamlarda bulunmaktadır. Buna ek olarak gazetelerin haber üretim süreçleri kapsamında “haber etik ve kuralları” doğrultusunda objektif ve nesnel bir bakış açısına sahip olmaktan oldukça uzak oldukları tespit edilmiştir. Sözcü ve Yeni Akit gazetesindeki seçim süreci haberlerine uygulanan EŞÇ kapsamında, gazetecilik ve haber etiği bağlamında bahsi geçen ilkelerin Sözcü ve Yeni Akit gazetelerindeki varlığından söz edilememektedir. Sonuç olarak, gazetelerin ideolojik zeminlerinin haber dili, haber seçimi ve haber oluşumunu etkilediği ve dolayısıyla bu ideolojik zeminlerin haberin tüm niteliklerini şekillendirdiğini söylemek mümkündür. Medyanın tarafsız bir duruş sergilemesi ve objektif olmasının gerekliliği etik ilkeler bağlamında uygulanması beklenen bir durum olsa da bu çalışma ekseninde iktidar ve muhalefet karşısında eşit mesafede duran bir gazetenin olmadığı görülmüştür.

6. Extended Abstract

Ideology is the basis of thought that directs the behaviors and judgments of individuals and groups and creates common spaces within the society rather than common assumptions. It can be understood in what direction and how ideologies shape the speech of individuals, how individuals perceive the ideological discourse created in society and what attitude they adopt within the scope of the discourse dimension of ideologies. In this direction, the media, which is an ideological representation, is responsible for providing information to individuals in the society. The media, which uses mass communication devices to provide this flow of information, acts with the concern of educating the society and directing it in a certain direction. Therefore, the ideological structure of media institutions necessitates the production of news according to this ideological structure. In this context, the media becomes an important element that shapes, changes and transforms the value judgments, thoughts and even the information they have of

individuals and society. The topic of this study is the news in the press about the 14 May 2023 Presidency and Parliamentary election process. The aim of the research is to determine the ideological basis on which the news in the media is produced during the election process. The primary function of the media is to provide information for today's society. Therefore, the ideological ground in the news transmitted from the media to the society is significant. The method of the research is critical discourse analysis, which is one of the qualitative research methods. Critical discourse analysis deals with the relations between language and power and presents a critical view on issues such as power, hegemony and inequality transmitted through discourse. This analysis is carried out within the scope of two basic analyzes: "macrostructure analysis" and "microstructure analysis". The research is limited to the news between March 11 and March 20. The reason for starting the research as of March 11 is that this date is the day after the election date was announced. The universe of the research is all national newspapers in Türkiye. The sample of the research was determined as Sözcü Newspaper and Yeni Akit Newspaper using the purposeful sampling method. The first page news of the newspapers in the specified date range was reached via the internet. The point taken into consideration while determining the newspapers is that Sözcü Newspaper represents the left ideology in opposition to the current government, and Yeni Akit Newspaper represents the right ideology, close to the current government. In the context of the examined newspapers, it was seen that the contents of the news about the 14 May Presidential and Parliamentary election process were generally created in accordance with the ideological grounds of the newspapers. While it was determined that the newspapers presented the news of the segments close to their own ideologies with a more positive and supportive approach; It has been determined that those who are not close to their own ideologies present their news in a more critical and accusatory manner. While Sözcü daily criticizes the current government and the People's Alliance in the context of leftist ideology, which has its own ideological ground, mostly over economic difficulties and social disasters; Yeni Akit newspaper, on the other hand, criticizes the opposition and the Nation Alliance in the context of right-wing ideology, which is its own ideological ground, and makes extensive accusations of terrorism. In addition, it has been observed that newspapers are far from objectivity in terms of the expression of news content in their news production processes. As a result, it is possible to say that the ideological grounds of the newspapers affect the language of the news, the choice of news and the formation of the news, and therefore these ideological grounds shape all the qualities of the news. Although it is expected that the media should take an impartial stance and be objective in the context of ethical principles, it has been seen that there is no newspaper that stands at an equal distance against the government and the opposition within the scope of this study.

Keywords: Discourse, Ideology, Media, Politics, News.

Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest

Çalışmada herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no conflict of interest with any institution or person in the study.

İntihal Politikası Beyanı / Plagiarism Policy

Bu makale İntihal programlarında taranmış ve İntihal tespit edilmemiştir.
This article was scanned in Plagiarism programs and Plagiarism was not detected.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Scientific Research and Publication Ethics Statement

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında belirtilen kurallara uyulmuştur.
In this study, the rules specified within the scope of the Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive were followed.

Kaynakça

- Althusser, L. (2014). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*. İthaki Yayınları.
- Altunok, G. (2007). Şiddetin Eleştirisi Olarak İktidar: Arendt ve Foucault. *Doğu Batı*, 43, 51–74.
- Beiser, F. (2019). *Hegel* (S. Bayazıt, Ed.; 1.). Alfa Yayınları.
- Büyükkantarcıoğlu, S. N. (2012). *Söylem İncelemelerinde Eleştirel Dilbilimsel Boyut: Eleştirel Söylem Çözümlemesi ve Ötesi. Haberi Eleştirmek* (Ö. Özer, Ed.). Literatürk Yayınları.
- Dijk, T. A. Van. (1988). *News As Discourse*. LAWRENCE ERLBAUM ASSOCIATES, PUBLISHERS.
- Dijk, T. A. Van. (2001). Multidisciplinary CDA: a plea for diversity. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), *Methods of Critical Discourse Analysis* (pp. 95–120). Sage.
- Dijk, T. A. Van. (2008). News, Discourse, and Ideology. In *The Handbook of Journalism Studies* (pp. 191–204). Routledge.
- Dijk, T. A. Van. (2012). *Ideology and Discourse A Multidisciplinary Introduction*. Pompeu Fabra University.
- Dijk, T. A. Van. (2015). Söylem ve İdeoloji; Çokalanlı Bir Yaklaşım. In B. Çoban & Z. Özarslan (Eds.), *Söylem ve İdeoloji* (pp. 15–100). Su Yayınevi.
- Douglas, M. (2017). *Saflık ve Teblike*. Metis Yayınları.
- Eagleton, T. (1996). *İdeoloji* (1st ed.). Ayrıntı Yayınları.
- Erdoğan, M. (2023). Ulusal Gazete Manşetlerine Ait Söylem Analizi: 14 Mayıs 2023 Genel Seçimleri Örneği. In S. Sarıbaş & T. Akkuş (Eds.), *Sosyal, İnsan ve İdari Bilimlerde Yenilikçi Çalışmalar* (pp. 609–641). Duvar Yayınları.
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: the critical study of language*. Longman.
- Fairclough, N. (2015a). Dil ve İdeoloji. In B. Çoban & Z. Özarslan (Eds.), *Söylem ve İdeoloji* (pp. 121–136). Su Yayınevi.
- Fairclough, N. (2015b). Söylemin Diyalektiği. In B. Çoban & Z. Özarslan (Eds.), *Söylem ve İdeoloji* (2nd ed., pp. 137–146). Su Yayınevi.
- Fiske, J. (2012). *Popüler Kültürü Anlamak*. Parşömen Yayıncılık.
- Fiske, J. (2019). *İletişim Çalışmalarına Giriş* (Vol. 6). Pharmakon Yayınevi.
- Foucault, M. (1987). *Söylemin Düzeni*. Hil Yayın.
- Güngör, N. (2011). *İletişim Kuramları ve Yaklaşımları*. Siyasal Kitabevi.
- Hegel, G. W. F. (2022). *Tinin Görüngübilimi* (6.). İdea Yayınevi.
- İnal, A. M. (1996). *Haberi Okumak*. Temuçin Yayınları.
- Kaymak, M. (2018). Durkheim'in Toplumsal Kuramı ve Eğitim Anlayışı. *Eleştirel Pedagoji*, 60, 15–26.
- Kazancı, M. (2012). *Althusser, İdeoloji ve İdeoloji İle İlgili Son Söz*. 24.
- Kress, G. (1990). Critical Discourse Analysis. In *Annual Review of Applied Linguistics* (Issue 11). Cambridge university Press.
- Lukacs, G. (1978). *Birey ve Toplum* (V. Atayman, Ed.). Günebakan Yayınları.
- Mardin, Ş. (2015). *İdeoloji* (17th ed.). İletişim Yayınları.
- Mutlu, E. (1998). *İletişim Sözlüğü* (3rd ed.). Bilim ve Sanat Yayınları.
- Myers, D. G. (2017). *Sosyal Psikoloji*. Nobel Yayınları.
- Özer, Ö. (2012). *Teun Van Dijk Örneğinde Eleştirel Söylem Çözümlemeleri* (Ö. Özer, Ed.). Literatürk Yayınları.
- Rehmann, J. (2015). *İdeoloji Kuramları* (Ş. Alpagut, Ed.; 2.). Yordam Kitap.
- Ryan, M. (2015). Sinema Politikaları: Söylem, Psikanaliz, İdeoloji. *Sinecine*, 6(2), 77–90.
- Toprak, Ö., & Koçak, M. C. (2021). Haber Üretim Sürecinde Seçim Haberlerinin İnşası. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 53, 37–51.
- Ülkü, G. (2004). "Söylem Çözümlemesinde Yöntem Sorunu ve Van Dijk Yöntemi". *Haber Hakikat ve İktidar İlişkisi* (Ç. Dursun, Ed.). Elips Yayınları.
- Üşür, S. S. (1997). *İdeolojinin Serüveni Yanlış Bilinç ve Hegemonyadan Söyleme* (1st ed.). İmge Kitabevi.
- White, A. (2015, December 2). *The Five Core Values of Journalism*. Ethical Journalism Network. <https://ethicaljournalismnetwork.org/5-core-values-of-journalism>
- Williams, R. (2018). *Anabitar Sözcükler* (8th ed.). İletişim Yayınları.
- Wodak, R. (2014). *Critical discourse analysis* (C. Leung & B. V. Street, Eds.). Routledge.

Yardım, G., & Doğruel, H. (2019). Eleştirel Söylem Çözümlemesi Bağlamında Haber Metinlerinin İncelenmesi: Pippa Bacca Cinayeti Örneği*. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 137-148.

Yeşil, A., & Ulaş, M. (2020). İdeoloji ve Medya: Batı ve Orta Doğu Medyasında Ayasofya Haberlerinin Söylem Analizi. *İdeoloji ve Medya: Batı ve Orta Doğu Medyasında Ayasofya Haberlerinin Söylem Analizi*, 2(16), 250-271.